השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פז.

קנטרי. משקל גדול שקורין גנטינ"ר מלה מנה: **עוכר לסומר.** מלמד שכבל מקום היה ממקבל בשקל ואיכא דוכתא דקרו לקנטיר מיקלא: **סולם.** עדיף מקמת: **מכאן שהאשה עיניה נרה באורחין.** היא אמרה קמת והוא קולת: **פירסה נדה.** חזר להיות לה אורח כנשים: **רבי נחכבה על בעלה.** להודיעו שהיא נגועה משום חברותיה שאינה נראית ולריך לישאל אחריה: **על מי שבאליו (נקוד).** מי שלו נקוד והלמ"ד אינה נקודה: **לימדה תורה וכו'.** והיינו נקודת מי ולא היו לריכין לישאל דידועין היו שהיא נאהל דכל נקודה עוקרת התיבה שאינה אלא לדרשה וכרוש מינה דרך חרן: **כאכסניא.** אמת מוסיפות: **על ידי בעלה.** לא שישאל לה לשלום אלא לבעלה ישאל מה שלום הנגרת: **קמטין.** פרולנ"ש: **היא אמרה ואדוני זקן.** אמר לו הקב"ה שהיא אמרה ואני זקנתי: **אסופי.** ילד מן השוק ולא נודע של מי והמולאו אוספו אל הבית: **בעל רחמי.** כדי שיכירו בינו ובין בנו: **בעל רחמי והוה מולאה. ואספה.** אמר אדם לפני מותו ויולה לביתו: **חלו אסר ימות בו.** מכלל דאלה עוד אלא אם מת בו: **כי מורדיא דלברות.** (א) שם הנהר. מורדיא עץ שרב האוכל מנהיג בו הספינה לרחקה מן האכנים ומן המכשולים ובלע"ז גוביריני"ל: **ואמר לו.** בעל הבית הרי שכרך עלי כאחד מפועלי העיר: **משמנין ביניהן.** [א] לא נפחות ולא ביותר אלא כמנהג המדינה ביניהן: **מתני' ואלו.** פועלין: **אוכלין.** ממה שעוסקין בו: **עד שלא נגמרה מלאכתו.** למעשר ואם כר אלה הוא עד שלא נגמרה מלאכתו לאלה. וטעמא דכולה מתני' מפרש בגמ' מקראי:

נעשה

למה נקוד על אין שבאליו. בגראשית רבה מי"ו נקוד למ"ד אינו נקוד מ"ר שמעון כל מקום שאתה מולא כתב רבה על הנקודה אתה דורש את הכתב וכאן שהנקודה רבה אתה דורש את הנקודה אין אנרהם אמר רבי עזריה כשם שאמרו לו לאברהם אין שרה כך אמרו לשרה אין אברהם וה"ג הוי פי' הכא אכל לפ"ה דפירש דמשום הכי נקוד דעל חנם שאלו לו קשה דהיה לו לנקד על איה שרה דהיא עיקר השאלה שאלו עליה): **על** ידי בעלה. היינו דוקא לשאול אין פלונית אכל לשאול בשלומה אפילו ע"י בעלה אסור כדאמרי' בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף ע: ושם ד"ה אין ע"ש ל"ע קלא): **פת** קטנית תנן. הא פשיטא דר' יוחנן אמר לבנו פת וקטנית ולא פת של קטנית אלא הכי מינעיא ליה פת קטנית תנן ואפ"ה משמע שפיר פת האכלא עם הקטנית ולא משמע פת של קטנית וטעמא משום דאין רגילין לעשות פת של קטנית וכ"מ לאדם שאמר ליתן לפועליו פת קטנית שלריך ליתן להם פת וקטנית או דלמא פת וקטנית תנן אכל אם אמר לו פת קטנית בלא ו' הוי משמע פת של קטנית: **ואלו** אוכלין מן התורה. משום דאיירי מעיקרא בפועלים שאוכלים ע"י שפסקו להם מזונות או ע"י מנהג המדינה להכי נקט ואלו אוכלין מן התורה אלא פסק ובלא מנהג:

במחובר בשעת גמר מלאכה. פי' שאין לריכין עוד לקרקע כגון הקולר והכולר יצא המנכש והעולר ומפיק ליה בגמרא מואל כליך לא תתן בזמן שאתה מוחן לכליו של בעל הבית ובתלוש קודם גמר מלאכה היינו גמר מלאכה למעשר ובגמרא מפיק ליה מדיש: אימא

[1] ויפצר בם מאד א"ר אלעזר [6]מכאן שמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול כתיב [2]ואקחה פת לחם וכתיב [3]ואל הבקר רץ אברהם אמר רבי אלעזר [4]מכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושים מנלן מעפרון מעיקרא כתיב [5]ארץ ארבע מאות שקל כסף ולבסוף כתיב [5]וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר דלא שקל מיניה אלא [7]קנטרי דאיכא דוכתא דקרו ליה לתיקלא קנטירא כתיב [8]קמח וכתיב סלת א"ר יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים יותר מן האיש כתיב [9]לושי ועשי עוגות וכתיב [7]ויקח חמאה וחלב ובן הבקר ואילו לחם לא אייתי לקמייהו אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משמיה דרבי מאיר אברהם אבינו אוכל חולין בטהרה היה ושרה אמנו אותו היום פירסה נדה [8]ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל להודיע ששרה אמנו צנועה היתה אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי יצחק יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה אלא מאי באהל כדי לחבבה על בעלה רבי יוסי ברבי חנינא אמר כדי לשגר לה כוס של ברכה תני משום רבי יוסי למה נקוד על אין שבאליו לימדה תורה דרך ארץ שישאל אדם באכסניא שלו [7]והאמר שמואל [8]אין שואלין בשלום אשה כלל [2]על ידי בעלה שאני [9]אחרי בלותי היתה לי עדנה אמר רב חסדא אחר שנתבלה הבשר ורבו הקמטין נתעדן הבשר ונתפשטו הקמטין וחזר היופי למקומו כתיב [9]ואדוני זקן וכתיב [10]ואני זקנתי דלא מותיב הקב"ה כדקאמרה איהי תנא דבי רבי ישמעאל [6]גדול שלום שאפי' הקב"ה שינה בו שנאמר [9]ותצחק שרה בקרבה וגו' [9]ואדוני זקן וכתיב [10]ויאמר ה' אל אברהם וגו' ואני זקנתי [11]ותאמר מי מלל לאברהם הניח בנים שרה כמה בנים הניקה שרה אמר רבי לוי אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו עשה סעודה גדולה היו כל אומות העולם מרננים ואומרים ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בנינו הוא ולא עוד אלא שעושין משתה גדול להעמיד דבריהם מה עשה אברהם אבינו הלך וזימן כל גדולי הדור ושרה אמנו זימנה את נשותיהם וכל אחת ואחת הביאה בנה עמה ומניקתה לא הביאה ונעשה נס בשרה אמנו ונפתחו דדיה כשני מעיינות והניקה את כולן ועדיין היו מרננים ואומרים אם שרה הבת תשעים שנה תלד אברהם בן מאה שנה יוליד מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונדמה לאברהם פתחו כולם ואמרו [12]אברהם הוליד את יצחק [7]עד אברהם לא היה זקנה מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם אתא אברהם בעא רחמי והוה זקנה שנאמר [13]ואברהם זקן בא בימים [9]עד יעקב לא הוה חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר [14]ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא הוה דחליש ואתפח אתא אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר [15]ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה חלי אחריתי תנו רבנן [7]שלשה חלאין חלה אלישע אחד שדחפו לגיחזי בשתי ידיו ואחד שגירה דובין בתינוקות ואחד שמת בו שנאמר [15]ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כו': אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב חסדא פת קטנית תנן או פת וקטנית תנן אמר ליה האלהים צריכה וי"ן [6]כי מורדיא דלברות: רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו צריך הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא [9]דתנן השוכר את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר נותן לו כפחות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכמים אומרים [2]משמנין ביניהם: **מתני'** [7]ואלו[7] אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתו ובדבר שגידולו מן הארץ ואלו שאין אוכלים העושה במחובר לקרקע בשעה

ומתקנלין וכאלין (סנהדרין קז:). ואחד שגירה דובין בתינוקות. כשן שגילה דוכים כתינוקות (סוטה מז:). חלה את חליו אשר ימות בו. חלה מד, אח מלי מרי, ואד אסר ימות בו (שם).

מסורת הש"ס

א) [פסחים פו:]. ב) [נדרים כא:]. ג) בכורות נ. ד) קדושין עב. ה) [יבמות סה: סוף מס' ד"א]. ו) סנהדרין קז:. ז) [סוטה מז. סנהדרין קז:]. ח) מגילה טז:. ט) [לקמן לג.]. י) [עי' אחר"ל סרק ל"ד].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי מורדיא דלברות לברות שם הנהר:

גליון הש"ס

גמ' עד יעקב לא הות חולשא. עיין כ"ב דף ע"ז ע"ב תוס' ד"ה שכל. ועיין רש"י בתומס בראשית (כ"ה) בפסוק ואת הילד וישלחה ובמזקוני שם:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה מסמנין כיינהן לא בפחות כו'. נ"ב ובמנ"ם מפרש שמתפנין היתה שכשכירות והפחות ונותן החלי וכן פי' בנ"ב ק"ז ע"ש:

לעזי רש"י

צנטינ"ר [צינטינ"ר]. משקל של מאה יחידות. פרונצ"ש [פרונצי"ש]. קפלי בגדים. גוביריני"ל [גוביריני"ל]. הגה הספינה.

מוסף רש"י

מכאן שמסרבין לקטן. מלקבל דבריו עד שיפציר בו, ואין מסרבין לגדול. שכן במלאכים שאמרו לאברהם כן תעשה, ולא סירבו בו, ולגוטו אמרו כי כתוב בלון עד ויפצר בם מאד (פסחים פה:). עובר לסוחר. שבכל מקום שם סוחרים מקבלין אותו בתורת אקלים (בכורות נ.). קנטרי. מלה אלעים בכל שקל (שם). פירסה נדה. אחר לה אורח בנשים בלאותו היום ונעמלת הביטה (בראשית יח ח); לפיכך ויקח ממלה וחלב וכן הבקר, אבל לא הטעונות שלשתה היא בטומלה (ריה יא.). שישאל אדם באכסניא שלו. לאים על האשה ולאשה על האיש (בראשית יח ט). אין שואלין בשלום אשה כלל. שמא מתוך שאילת שלום יהיו רגילים זה עם זה ע"ד ידי שלוחם ויבואו לידי מיגה (קדושין ע:). ואדוני זקן. שהרי אמרה לשון מרי וכשגלה הקב"ה הדבר לאברהם כתיב למה זה צחקה שרה וגו' ואני זקנתי, ובינה הדבר מפני הבלות (בראשית מה:). בעא רחמי והוה חולשא. כדי שיהא פנאי לבניו לבא כל אחד ואחד ממקומו לחיות עליו בשעת מיתה. שכיון שראולין שנפל למטה יודעין שימות

עין משפט
נר מצוה

י א ב מי' פכ"ח מהל' אישורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כא סעיף ו וכפי' התוס':
יא ג מי' פ"ע מהלכות שמיטה הל' כ סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שלא סעיף ג:
יב ד מי' פי"ב מה הל' ו סמג עשין לא טוש"ע מ"מ סי' שלו ס"כ:

תורה אור השלם

1 וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ:
בראשית יט ג
2 וְאֶקְחָה פַת לָחֶם וְסִעֲדוּ לִבְבֶכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:
בראשית יח ה
3 וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנָּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ:
בראשית יח ז
4 אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינֶךָ מַה הִוא וְאֶת מֵתְךָ קְבֹר:בראשית כג טו
5 וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר: בראשית כג טז
6 וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי עֻגוֹת:
בראשית יח ו
7 וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ: בראשית יח ח
8 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֹהֶל: בראשית יח ט
9 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן:
בראשית יח יב
10 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֲמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי:בראשית יח יג
11 וְהָאֲדָמָה מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי יָלַדְתִּי בֵּן לִזְקֻנָיו:
בראשית כא ז
12 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק:
בראשית כה יט
13 וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וּיהוָה בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל:
בראשית כד א
14 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרָיִם: בראשית מח א
15 וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חֳלִיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְךְּ עַל פָּנָיו וַיֹּאמַר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו: מלכים ב יג יד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com